

Мунтян С.Г. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні студентів іноземних мов професійного спрямування / С.Г. Мунтян // «Інноваційні агротехнології за умов зміни клімату». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 7–9 червня 2013 р. – Мелітополь : ТДАТУ, 2013. – С. 282–285. (294 с.)

УДК 378.147

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Мунтян С.Г.,

завідуюча кафедрою іноземних мов
Таврійський державний агротехнологічний університет, Україна

Анотація. У даній статті висвітлюються переваги й визначаються засади впровадження інформаційних та комунікаційних технологій у навчальний процес з іноземних мов для професійних цілей, представляється досвід використання даних технологій у профільному ВНЗ.

Можливості інформаційно-комунікаційних технологій для удосконалення мовної підготовки студентів, особливо в плані комунікативного та професійно орієнтованого характеру навчання мов для спеціальних цілей, настільки широкі, що, мабуть, жодна методика не може вважатися повноцінною, якщо вона не передбачає місця для використання Інтернет-технологій і комп'ютерних технологій взагалі [2]. Тож, проблема пошуку ефективних дидактико-методичних рішень щодо інтегрування інформаційних технологій та мережі Інтернет у підготовку студентів з іноземних мов є актуальною.

Метою статті є визначення переваг і засад впровадження Інтернет-технологій у навчальний процес з іноземних мов для професійних цілей та узагальнення практичного досвіду використання даних технологій у профільному ВНЗ.

Є декілька основних переваг використання Інтернет-технологій у навчанні іноземних мов, які дають можливість значно підвищити якість навчального процесу [1, 2, 4]:

- Сприяння вивченню мови завдяки мовній природі онлайнової комунікації. Так, було виявлено, що електронний дискурс є складнішим за лексичними та синтаксичними характеристиками ніж усний дискурс і надає дуже багато характеристик мовних функцій. А це є дуже корисним для оволодіння іноземною мовою та спілкування нею.
- Забезпечення оптимальних умов для навчання письма завдяки створенню автентичної аудиторії для письмової комунікації.
- Підвищення навчальної мотивації студентів.
- Вдосконалення умінь студентів користуватися Інтернетом для майбутнього кар'єрного зростання. З одного боку, студентам потрібно опанувати користування Інтернетом, щоб вивчити іноземну мову, а з іншого боку, вивчення іноземної мови нерідко необхідне саме для того, щоб опанувати ефективні вміння роботи в Інтернет.
- Величезний вибір віртуальних освітніх послуг (різноманітні словники, енциклопедії, пошукові системи, блоги, мультимедійні курси, сайти і розсилки з вивчення іноземної мови тощо).
- Виключні можливості для співпраці та обміну досвідом у вивченні іноземної мови, що дозволяє позбавитися відчуття ізольованості від інших суб'єктів учіння, що опановують і вдосконалюють іноземну мову.
- Сприяння створенню ситуацій, де роль викладача децентралізується, оскільки у студентів з'являється можливість самостійно обирати теми для спілкування.

- Інтернет є невичерпним джерелом інформації, особливо іншомовної. Мається на увазі як лінгвістична, так і, головне, предметна інформація за будь-якою тематикою та напрямками.

Дуже велике значення при користуванні Інтернетом має інтерактивність. Саме інтерактивність відрізняє роботу з іншомовними текстами в Інтернеті від читання звичайних друкованих текстів, що мають лінійний характер. Інтерактивність реалізується а) через вибір користувачем шляху опрацювання матеріалу завдяки використанню так званих гіперлінків, що забезпечують доступ до різних гіпертекстів з одного вихідного тексту; б) через вибір мультимедійних засобів: можливість багаторазової роботи з певним аудіо- або відеофрагментом; в) через направлення до Інтернету власної інформації, наприклад, відповідей при роботі з навчальним сайтом; г) через уведення до мережі власних запитів або даних й одержання у відповідь певної інформації, що розшукувалася [5]. Інтерактивний характер значної кількості освітніх Інтернет-послуг гарантує студенту зворотній зв'язок – спілкування з віртуальним викладачем, авторами розсилок, що є дуже важливим для тих, хто займається самоосвітою.

Дидактичні властивості інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні іноземних мов описуються згідно зі способами презентації інформації та роботи з нею, а також згідно зі способами організації навчального процесу, контролю, систематизації та закріплення навчального матеріалу [1]. Дослідження ученими комунікативно-мовленнєвих характеристик інформаційних засобів комунікації переконує: цей вид комунікації є особливим видом мовленнєвої діяльності, що акумулює усне й писемне мовлення [4]. Інформаційно-комунікаційні технології при використанні з освітніми цілями дозволяють: організовувати різноманітні спільні дослідні роботи, оперативно обмінюватися інформацією, ідеями, планами з питань, які цікавлять учасників проекту; організовувати мережу дистанційного навчання; формувати вміння й навички пошуку інформації для виконання самих різних завдань; публікувати студентські роботи у мережі Інтернет; створювати природне мовне середовище в умовах спільних мовних проектів і телеконференцій; формувати у партнерів комунікативні вміння, культуру спілкування; сприяти полікультурному розвитку суб'єктів учіння на основі залучення до найширшої інформації різного характеру (професійного, академічного, культурного, етнічного тощо) [3, 2]. За способом отримання навчальної інформації розрізняють синхронні навчальні системи і асинхронні.

При формуванні пакету практичних впроваджень у конкретному ВНЗ викладачам слід враховувати відповідні організаційні та матеріально-технічні умови цілісного навчального процесу й відповідні потреби студентської аудиторії.

У Таврійському державному агротехнологічному університеті за умов нетривалості курсу з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування», а саме, всього два-три семестри у бакалавраті й здебільшого один семестр у магістратурі з переважно лише двома аудиторними годинами на тиждень, перевага віддається застосуванню асинхронних навчальних систем. Впровадження інформаційних технологій у навчання іноземних мов здійснюється через два види робіт: обов'язкові, що входять до робочих програм з дисципліни, та додаткові, що виконуються студентами за власним бажанням.

Як обов'язковий мінімум навчальної діяльності з використанням Інтернет-технологій до робочих програм з відповідної іноземної мови двічі у семестр включений Інтернет-пошук студентами інформації (академічної, професійно або фахово орієнтованої в залежності від етапу навчання) для підготовки ними проектів інформаційного типу у вигляді публічної презентації індивідуальної творчої роботи з проблемних питань відповідного змістового модуля.

Також як обов'язковий елемент навчального процесу на початку курсу з іноземної мови передбачено проведення у комп'ютерному класі тестового контролю рівня вхідних знань студентів всіх напрямів підготовки ОКР «Бакалавр». Метою тестування є формування на підставі визначення рівня вхідних знань індивідуальних рекомендацій для

студентів щодо усунення прогалин у їхній підготовці або щодо подальшого ефективного вдосконалення ними знань з відповідної іноземної мови.

Крім обов'язкових елементів застосування Інтернет-технологій методичний доробок кафедри включає також і використання мережі Інтернет як додаткового джерела інформації для виконання самостійної позааудиторної роботи й для самоосвіти взагалі. Так, впроваджений у 2009 році Інтернет-сайт кафедри іноземних мов ТДАТУ (www.kimtdatu.org.ua) суттєво сприяє оптимізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів щодо навчання іноземних мов професійного спрямування, надаючи користувачам чисельні додаткові навчальні матеріали й системні поради щодо ефективних стратегій опанування іноземних мов, інформуючи про можливості самооцінювання й про ресурси з самостійного вдосконалення іншомовної компетенції. Для студентів в рамках сайту імплементовано навчальну платформу moodle з дистанційними курсами з німецької та англійської мов. Курси включають комплекс взаємопов'язаних завдань з розвитку навичок читання, говоріння, письма та аудіювання з відповідної мови і забезпечують студентам самокероване опанування матеріалу, передбаченого обов'язковою програмою.

Спрямований в першу чергу на створення привабливих умов для активної самостійної роботи студентів, їхнього самовдосконалення та саморозвитку, сайт одночасно зорієнтований також і на популяризацію ролі та значення іноземних мов серед студентів, на залучення студентів до участі у житті кафедри, на забезпечення зворотнього зв'язку у роботі зі студентами. Зворотній зв'язок передбачає отримання інформації через проведення різного рівня опитувань для корекції відповідно змісту, форм та методів навчання іноземних мов студентів університету й для корекції змісту та форм спілкування з відвідувачами сайту.

У рамках пошуку нових освітніх рішень щодо реалізації особистісного творчого потенціалу студентів та накопичення майбутніми фахівцями-аграріями ефективного індивідуального досвіду з розвитку іншомовної комунікації на сторінках Інтернет-сайту кафедри іноземних мов вже три роки поспіль серед студентів університету оголошується творчий конкурс на краще есе англійською, німецькою або французькою мовами. До участі у конкурсі може залучитися кожен бажаючий зі студентів університету, адже конкурсні умови та вимоги щодо творчої роботи оголошуються на сайті кафедри та передбачають взаємодію конкурсантів й журі в режимі Інтернет. Роботи переможців за їх дозволем розміщуються на сторінках сайту кафедри. Результати показують, що конкурс сприяє створенню для мотивованих студентів інтелектуального середовища щодо практичного застосування іноземної мови, реалізації креативного потенціалу студентів, стимулюванню студентів щодо вдосконалення їх навичок та вмінь іншомовної комунікації.

Підсумовуючи, слід зазначити, що гармонійне інтегрування інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання іноземних мов сприяє інтенсифікації самостійної роботи студентів та індивідуалізації навчання через забезпечення урахування рівня володіння іноземною мовою, швидкості її опанування, часових меж, стилю навчання, особистих освітніх потреб і траєкторій навчання тощо.

Список літератури:

1. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е.С.Полат, М.Ю.Бухаркина, М.В.Моисеева, А.Е.Петров; Под ред. Е.С.Полат. – М. : Издательский центр "Академия", 2002. – 272 с.
2. Тарнопольський О.Б. Використання Інтернет-технологій у навчанні англійської мови для професійного спілкування студентів немовних спеціальностей / О.Б. Тарнопольський // Вісник Житомирського державного університету. Випуск 53. Серія «Педагогічні науки». – 2010. – С. 47-51.

3. Трепак Я.В. Основные характеристики электронной коммуникации / Я.В.Трепак // Вестник МГОУ. Серия «Лингвистика». – 2011. – №3. – С. 83-89.
4. Черниш В.В. Інтернет-технології у професійній діяльності вчителя: вивчаємо та викладаємо іноземні мови : Посібник // Бібліотечка журналу «Іноземні мови». – Вип. 4/2011. – 64 с.
5. Barrett B. The Internet and Business English /B. Barrett, P. Sharma. – Oxford : Summertown Publishing, 2003. – 198 p.